

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลค้อบพาท การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ
 - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลค้อบพาทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลค้อบพาท การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ระดับการศึกษา และอายุ

สมมติฐานของการวิจัย

1. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน

2. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน

3. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 184 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 4,498 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 99.5 % และระดับความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 367 คน แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) สุ่มอำเภอ / กิ่งอำเภอ จากจำนวน 23 อำเภอ ในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยสุ่มมา 1 ใน 4 จะได้จำนวนอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 6 อำเภอ ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) หลังจากนั้นทำการสุ่มตำบลในแต่ละอำเภอ / กิ่งอำเภอมารวม 1 ใน 4 จะได้จำนวนตำบล 16 ตำบล แล้วทำการสุ่มสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง (Stratified Random Sampling) คือสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ตามสัดส่วน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขึ้นเอง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาและมีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือ แล้วนำเครื่องมือที่ได้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามรายข้อ โดยทดสอบด้วย t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลปรากฏว่าผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 1.775 ถึง 7.461 เมื่อผ่านเกณฑ์ที่ต้องการแล้วทั้งหมด จึงนำ

แบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่น .9774

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขอความร่วมมือพร้อมนำแบบสอบถามด้วยตนเองไปยังองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 16 แห่ง ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดเขตรับแบบสอบถามคืนภายใน 7 วัน เมื่อครบกำหนดรับแบบสอบถาม ผู้วิจัยไปขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 367 ฉบับ ได้รับกลับคืน 367 ชุดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows (Statistical Package for the Social Sciences) และใช้สถิติวิเคราะห์ดังนี้

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ (Percent) แเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามตัวแปร สถานภาพตำแหน่ง วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ t-test Independent กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 และกรมเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามอายุ และระดับการศึกษาของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One -Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe's Method) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ .05

4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่เห็นค่าถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ และจัดลำดับความสำคัญ แเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและทุกด้าน พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เห็นด้วยว่าควรมีบทบาทในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านควรมีบทบาทในระดับมากเช่นเดียวกัน เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำในแต่ละด้านมีดังนี้ ด้านกำหนดนโยบายและการวางแผน ($\bar{X} = 3.70$) ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.63$) ด้านการจัดกิจกรรมรณรงค์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.61$) และด้านการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X} = 3.54$) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คือบทบาทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแต่ละด้านและ โดยภาพรวมพบว่า กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทุกด้าน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามระดับการศึกษา ในแต่ละด้านและ โดยภาพรวม พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกตามอายุ ในแต่ละด้านและ โดยภาพรวมพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

5. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผนพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะให้องค์การบริหารส่วนตำบล กำหนดนโยบายในเรื่องการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ชัดเจนและมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เป็นอันดับ 1 (ร้อยละ 46.40) รองลงไปคือ พัฒนาแหล่งน้ำ ป่าไม้ ในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชน (ร้อยละ 22.40) ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเล็งวงกดูระเบียบต่าง ๆ ที่จะทำให้ทรัพยากรธรรมชาติอยู่กับชุมชนได้ตลอดไป (ร้อยละ 16.00) วางแผนและกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยให้ผู้นำชุมชนเข้ามาทำแผนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล (ร้อยละ 11.20) และร่วมศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดนโยบายและวางแผน (ร้อยละ 4.00) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะให้จัดหน่วยงานให้ประชาชน ได้ช่วยกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน เป็นอันดับ 1 (ร้อยละ 36.17) รองลงไปคือให้องค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนในชุมชนร่วมมือกันในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้จริงจังและต่อเนื่อง (ร้อยละ 23.40) ให้ทุกครัวเรือนดูแลความสะอาดของบ้านเรือน (ร้อยละ 20.21) องค์การบริหารส่วนตำบลควรดำเนินการเพื่อสร้างความตระหนักให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการร่วมกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 12.77) และองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนควรร่วมกันกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 7.45) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะให้ตั้งงบประมาณในการอบรมเพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ชาวบ้านให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เป็นอันดับ 1 (ร้อยละ 41.11) รองลงไปคือให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อให้เห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 31.11) เชิญวิทยากรผู้มีความรู้มาประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงอันตรายจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 12.22) ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ทางหอกระจายข่าวทุกวัน (ร้อยละ 11.11) และจัดแข่งขันตอบปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นประจำทุกปี (ร้อยละ 4.45) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะให้
จัดกิจกรรมปลูกป่าในที่สาธารณะในวันสำคัญ และติดตามผลทุกครั้ง เป็นอันดับ 1 (ร้อยละ 40.96)
รองลงไปคือจัดประกวดหมู่บ้านที่สะอาดน่าอยู่ทุกปี (ร้อยละ 21.69) จัดกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกให้
รักในธรรมชาติและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 16.87) ให้องค์การบริหารส่วนตำบลประสานงาน
กิจกรรมป่าไม้เพื่อนำพันธุ์พืชมาปลูกในวันสำคัญ (ร้อยละ 15.66) และให้องค์การบริหารส่วนตำบลให้
ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการรณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อม ให้มาก (ร้อยละ 4.82) ตามลำดับ

ปัญหาอุปสรรคของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามพบปัญหาและอุปสรรคในเรื่องงบประมาณใน
การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีน้อย มากที่สุดเป็นอันดับ 1 (ร้อยละ 65.38)
รองลงไปคือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดประสบการณ์ในการบริหารจัดการทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 23.08) และประชาชนในชุมชนให้ความสำคัญกับปัญหาด้าน
สิ่งแวดล้อมน้อยจึงไม่ค่อยให้ความสำคัญร่วมมือเท่าที่ควร (ร้อยละ 11.54) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทการบริหาร
จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงหาคำวิจัยรับ ตามกรอบการบริหารจัดการ 4 ด้าน ทำให้
ทราบความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทการบริหารจัดการทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีประเด็นค้นพบกันจะเป็นข้อมูลนำไปสู่การวางแผนเพื่อปรับปรุงและ
พัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยได้อภิปรายดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทการบริหารจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในแต่ละด้านและ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-
2549) โดยให้ความสำคัญกับการปรับปรุงการจัดการให้เกิดสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์กับการ
อนุรักษ์ฟื้นฟู ส่งเสริมการนำทรัพยากรไปใช้ประโยชน์ในระดับที่ยั่งยืนเพื่อช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจ
ของประเทศ โดยเน้นการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่ตึงสภาพทรัพยากรมีส่วนร่วม

ของทุกส่วนในสังคม มุ่งเน้นประสิทธิภาพ การกำกับควบคุมที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส สุจริต ตลอดจนมีการศึกษาวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2545 : 57) และเมื่อพิจารณาเป็นรายต้นพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความต้องการทำมากที่สุดคือ กำหนดนโยบายและแผนงาน จากนั้นพบดังกล่าว แสดงว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองคือพอ การทำงานจึงไปเน้นที่การกำหนดนโยบายเป็นหลักแต่ไม่ได้กระจายงานด้านอื่น ๆ ออกไป เช่น งานด้านการเผยแพร่ความรู้ งานด้านการจัดกิจกรรมการรณรงค์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบล รังสิมันตุชาติ (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า บุคคลในองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีความรู้ความเข้าใจเรื่องกฎหมายและข้อบังคับของทางราชการน้อย มักมีความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับผู้ปฏิบัติงานทำให้มีการปฏิบัติงานไม่ครบถ้วนตามบทบาทหน้าที่ และยังคงต้องทำแนวคิดเรื่องการรับรู้ ของจำเนียร โชติช่วง (2519 :18) ที่ว่าการรับรู้ต้องเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะและคุณสมบัติของผู้รับรู้ อันหมายถึง ประสบการณ์เดิม แรงขับ ทักษะและบุคลิกภาพ และอื่น ๆ ของผู้รับรู้ เช่นการเอาใจใส่ เป็นต้น ดังนั้นการรับรู้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 และ พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ที่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีความรู้ความเข้าใจพอสมควร เพื่อเป็นบรรทัดฐานหลักในการดำเนินบทบาทตามอำนาจหน้าที่ที่ตนเองมีอยู่ ให้ผู้ต่างอื่นจะยื่นประโยชน์แก่ท้องถิ่นของคนต่อไป ส่วนบทบาทที่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องการทำน้อยที่สุด คือ การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ จากข้อค้นพบดังกล่าว แสดงว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ เพราะคิดว่าการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเป็นงานหรือหน้าที่ของหน่วยงานราชการอื่น และกิจกรรมการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจนั้นต้องอาศัยคนที่มีความรู้พื้นฐานการศึกษาที่ดี แต่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาเท่านั้นจึงไม่มีความรู้ความเข้าใจเพียงพอที่จะถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนในชุมชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุรเทพ โควิทวงศ์ (2543 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ คือการขาดงบประมาณและบุคลากรที่จะประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้แก่ประชาชนได้

2. ระดับความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับบทบาทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในแต่ละด้านและ โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับผลการวิจัยในครั้งนี้

นี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากข้อค้นพบดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มาจากประชาชนในหมู่บ้านที่ได้รับการเลือกตั้ง หมู่บ้านละ 2 คน เมื่อเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ ก็มีการแยกสถานภาพออกเป็นกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์รวมทั้งสังคม วัฒนธรรมและการขัดเคืองทางสังคมที่ถ่ายทอดกันมา ทำให้มีความใกล้เคียงกันมาก นอกจากนี้การที่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอาศัยอยู่ในท้องถิ่นชนบททำให้การรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ เช่น ข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ สื่อต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้การรับรู้ข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์จึงมีโอกาสรับรู้ข่าวสารใกล้เคียงกัน ความคิดเห็นเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงขึ้นอยู่กับความสนใจในการศึกษาค้นคว้าและการติดตามข้อมูลข่าวสารของแต่ละคนเป็นสำคัญ จึงมีผลทำให้ความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพตำแหน่ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สาทิด อิศรางกูร ณ อยุธยา (2543 : 89) ที่พบว่าสถานภาพของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีผลต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชุมชน ถึงแม้ว่าโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แบ่งสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลออกจากกัน ซึ่งคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารกิจการและดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ใช่ฝ่ายบริหาร แต่ความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็มีความเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ ชัยโรจน์ ธนสันติ (2535 : 120) ที่พบว่า กรรมการสภาโดยตำแหน่งมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากกว่ากรรมการสภาตำบลจากการเลือกตั้ง

3. ระดับความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับบทบาทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในแต่ละด้านและ โดยภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับผลการวิจัยในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากข้อค้นพบดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากประชาชนในหมู่บ้านใกล้เคียงกันหรือตำบลเดียวกัน จึงทำให้มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรมนิยม ประเพณี และวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกันมาก ส่งผลให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรวัต สมบัติทอง (2543 : 122) ที่พบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ

การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน และสาริต อิศรางกูร ณ อยุธยา (2543 : 63) ที่พบว่า ระดับการศึกษาของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีผลต่อการแสดงบทบาทในแต่ละด้านขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชนบท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุพรรค์ สุตาวงษ์ (2539 : 52) ที่พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีบทบาทในการพัฒนาชนบทไม่แตกต่างกัน

4. ระดับความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับบทบาทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในแต่ละด้านและ ครอบคลุมรวม จำแนกตามอายุ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุระหว่าง 31-50 ปี จะมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และข้อที่ว่า จัดหาแรงงานเพื่อสนับสนุนการจัดการจัดการกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มากกว่ากลุ่มอายุ 30 ปีลงมา และ 51 ปีขึ้นไป สำหรับผลการวิจัยในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากข้อค้นพบดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านใกล้เคียงกันทำให้ได้มีการพบปะกันอยู่บ่อยๆ อย่างไม่เป็นทางการ มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ประกอบกับการที่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีวิถีชีวิตดั้งเดิม หรือบริบทชุมชนเหมือนกัน แม้ว่าจะมีอายุที่ต่างกันก็ตามก็ไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตดั้งเดิมของเขาได้ จึงทำให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานพ วีระอาชากุล (2538 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้อารมณ์และความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสภาตำบล และ จารุพรรค์ สุตาวงษ์ (2539 : 50) ที่พบว่า อายุของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชนบท

5. สำหรับการวิเคราะห์ ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมผู้วิจัยได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ปรากฏว่ามีข้อค้นพบที่น่าสนใจคือ

ด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะให้องค์การบริหารส่วนตำบล กำหนดนโยบายในเรื่องการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ชัดเจนและมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เป็นข้อที่สำคัญที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นความสำคัญของการกำหนดนโยบายเป็นเรื่องสำคัญอันดับแรก เพราะการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องช่วยให้กิจกรรมการอนุรักษ์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างจิต

ำเน็จให้แก่ประชาชนและองค์กรชุมชน และให้ตระหนักถึงผลกระทบจากความเสื่อมโทรมของ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้ความร่วมมือในการป้องกันติดตามเฝ้าระวังด้วย
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจึงเห็นว่า ควรกำหนดนโยบายในเรื่องการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อมให้ชัดเจนและมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุร
พุทธนิมบุรณ์ และเสมาน รังสีโยกฤกษ์ (2541 : 33) ที่กล่าวว่า การวางนโยบาย ออกกฎหมาย ระเบียบ
และข้อบังคับที่ดีจะทำให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจและสามารถปฏิบัติตาม ได้อย่างถูกต้อง

ด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้ตอบแบบ
สอบถามเสนอแนะให้จัดทำงบประมาณให้ประชาชนได้ช่วยกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมในชุมชน เป็นข้อที่สำคัญที่สุด งบประมาณเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการ
ถ้าขาดงบประมาณแล้วการจะสนใจให้คนมาร่วมในกิจกรรมการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมก็จะเป็นไปไม่ได้ยาก
เมื่อเป็นเช่นนี้ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีความต้องการให้จัดทำงบประมาณให้ประชาชนได้
ช่วยกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเห็น
ความสำคัญของงบประมาณเป็นอันดับแรกเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งมีรายได้น้อย ไม่พอ
ที่จะบริหารจัดการ ได้ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ตามมา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุพรรณ สุควงษ์ (2539 : 64) ที่พบว่า ปัญหาอุปสรรคต่อการ
มีบทบาทในการพัฒนาชนบท คือการขาดแคลนงบประมาณที่จะใช้ในการพัฒนา

ด้านการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะให้ตั้งงบประมาณ
ในการอบรมเพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ชาวบ้านให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เป็นข้อที่สำคัญที่สุด อาจเป็นเพราะว่า
การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ โดยการให้การอบรมบ่อย ๆ เป็นการกระตุ้นคนให้เกิดความตื่นตัวอยู่
เสมอ มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในเรื่องนั้น ๆ ได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
ประสพสูง คีอินทร์ (2531 : 156-157) ที่พบว่า การเข้าร่วมอบรมมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ภาคเหนือ และจักรกร วิวัฒนาวานิช (2538 : 101) ที่พบว่า การรับรู้ข่าวสาร
ด้านการอนุรักษ์ มีความสัมพันธ์ต่อการมีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของคณะกรรมการ
บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ฉะนั้น ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจจะมีความตระหนักในเรื่องนั้น ๆ ดี ส่ง
ผลให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่า ควรให้มีการจัดสรรงบประมาณในการเผยแพร่ความรู้
ความเข้าใจมากกว่านี้

ด้านการจัดกิจกรรมรณรงค์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้ตอบแบบ

สอบถามเสนอแนะ ให้จัดกิจกรรมปลูกป่าในที่สาธารณะ ในวันสำคัญและติดตามผลทุกครั้ง เป็นข้อที่สำคัญที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่าการปลูกป่าร่วมกันเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในคุณแลักรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ที่กล่าวว่า เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน ตัดสินใจ และติดตามประเมินผลในโครงการพัฒนาของรัฐที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การที่ประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะมีความตระหนักและเห็นความสำคัญในเรื่องนั้น ๆ ได้ดีกว่าคนที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กวี สุภานันท์ (2535 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า กลุ่มนักเรียนนายร้อยตำรวจที่เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสิ่งแวดล้อมนอกโรงเรียน นายร้อยตำรวจมีความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่ากลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสิ่งแวดล้อมนอกโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ด้านปัญหาอุปสรรคของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พบปัญหาและอุปสรรคคือ ขาดงบประมาณในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยศ ศิริรัตน์บวร (2531 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติส่วนใหญ่เป็นเรื่องรายได้และงบประมาณน้อย และอมร แยมเสรี (2538 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าสภาพตำบลมีปัญหาเรื่องรายได้และงบประมาณน้อยไม่เพียงพอที่จะนำไปพัฒนาตำบล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณน้อย และนำเอางบประมาณไปทำกิจกรรมอื่นที่เห็นผลชัดเจนหรือเป็นงานเร่งด่วนก่อน เช่นการสร้างถนน สร้างแหล่งน้ำ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชะนะแอ มะแซ (2541 : 72) ที่พบว่า การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กิจกรรมหรือโครงการส่วนใหญ่จะดำเนินการประเภทโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การสร้างถนน ซ่อมถนน สร้างกู่ น้ำ สร้างศาลา อาคารอเนกประสงค์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐ จันทร์อักษร (2541 : 207) ที่พบว่า บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานได้จัดทำหลายอย่าง ด้านเศรษฐกิจไม่พบว่ามีการค้าเงินการ ส่วนด้านสังคมและวัฒนธรรมมีการดำเนินการบ้าง เมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้งบประมาณที่จะนำมาบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่เพียงพอ จึงเป็นปัญหาที่พบอยู่บ่อย ๆ และยังไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีพรศรี สุดาวงษ์ (2539 : 64) ที่พบว่า ปัญหาอุปสรรคต่อการมีบทบาทในการพัฒนาชนบทคือสภาพขาดแคลนงบประมาณที่จะใช้ในการพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นระดับความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เกี่ยวกับบทบาทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการเผยแพร่ความเข้าใจ ควรมีบทบาทในข้อนี้น้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงต้องให้การฝึกอบรมสัมมนาเพื่อให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่าหน้าที่ในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเป็นหน้าที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่สำคัญอีกหน้าที่หนึ่ง เพื่อเป็นการเร้าใจคนสำคัญแก่ประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และช่วยกระตุ้นหรือจูงใจประชาชนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อไป

1.2 ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน ควรมีบทบาทในระดับมากที่สุด ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องให้ความรู้ความเข้าใจในการกำหนดนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มากขึ้น เพื่อจะได้กำหนดนโยบายเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในชุมชนอย่างแท้จริง ไม่ใช่กำหนดนโยบายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป เพราะการกำหนดนโยบายและการวางแผนที่ถูกต้องจะนำไปสู่การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีด้วยเช่นกัน

1.3 รัฐบาลและพรรคในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ได้จากผลการวิจัยจึงเห็นสมควรให้พิจารณาหาทางปรับปรุงแก้ไข เพื่อลดปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชน ด้วยการจัดอบรมเผยแพร่ความรู้แก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชน อีกทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลมีระยะเวลาจัดตั้งมาไม่กี่ปีบุคลากรส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน และไม่มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากพอที่จะเผยแพร่หรือถ่ายทอดให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องได้

1.4 ผลการวิจัยน่าจะเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในการนำไป ปรับปรุง บทบาทหน้าที่ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งหากปฏิบัติได้จะทำให้บทบาทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลดี และเป็นการตอบสนององค์การปกครองในระบอบประชาธิปไตยในการที่จะกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ประชาชนในท้องถิ่นโดยตรงต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาบทบาทที่เป็นจริงของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยทางบวก ที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม